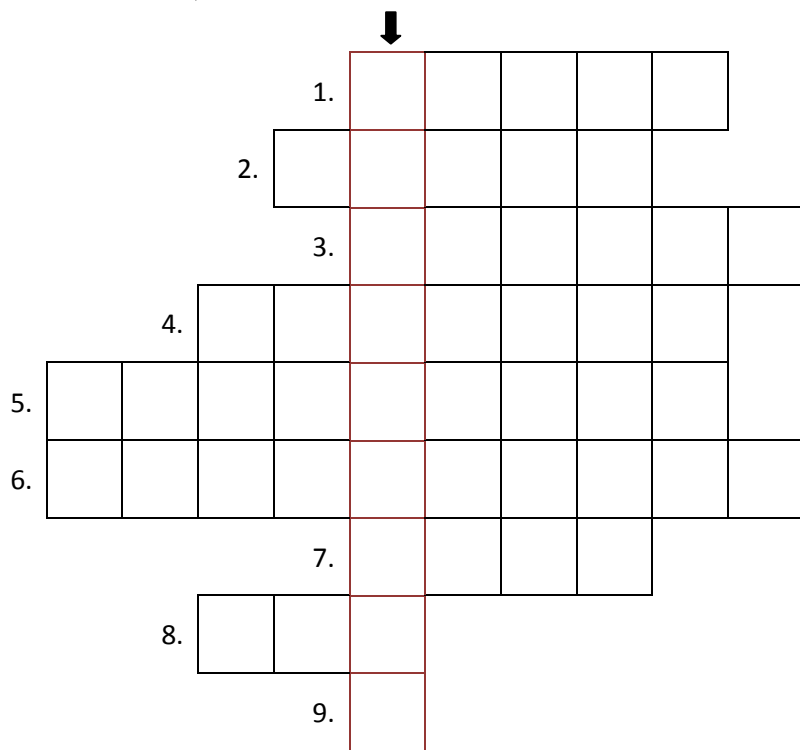

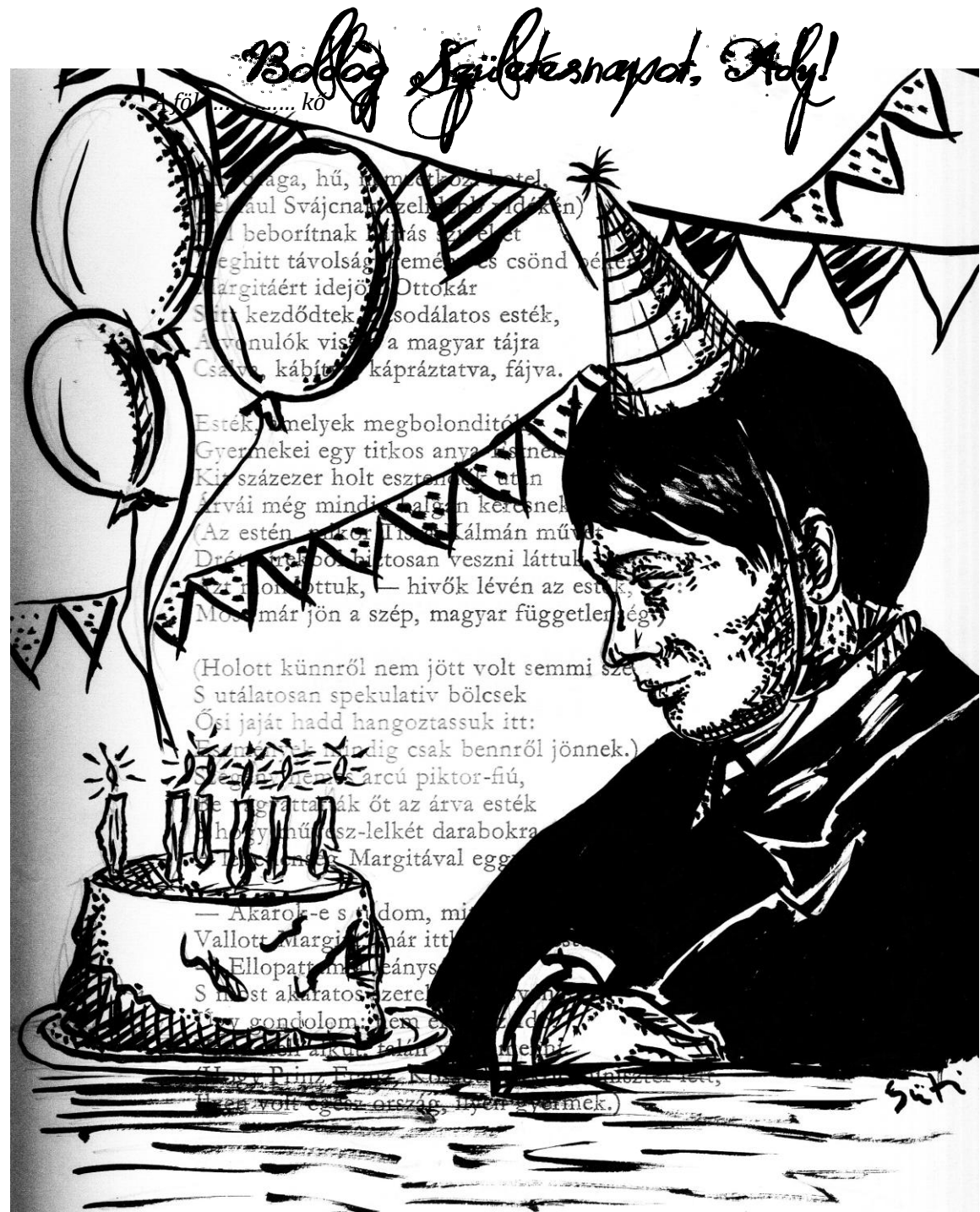
KERESZTREJTVÉNY

1. Ady feleségének a vezetékneve	6. Milyen címet visel Ady 1903 szeptemberében megjelent verseskötete?
2. Hogy szól a vers?
<i>Már vénülő kezemmel
..... meg a kezedet</i>	7. Ady párizsi szerelmének a keresztnéve
3. Ady édesapjának keresztnéve	8. Ady születési évének utolsó száma (187?)
4. Mi a vers teljes címe?
<i>..... a bálban</i>	9. Felkiáltójel
5. Mi a vers teljes címe?	

Buy Nataliya, 12. dny

Gondolatébresztő

Kedves Olvasók!

Mint tudjuk iskolánk névadója november 22-én ünnepelné 135. születésnapját. Eme fontos évforduló megünneplésének alkalmából, tiszteletünket kifejezvéen egy különszámmal kedveskedünk nektek. Az újságban érdekességeket olvashattok kedvenc költőnkéről, és egy izgalmas keresztrejtvény mellett irodalmában is gyönyörködhetnek. Jó olvasást, jó szórakozást, Adynak pedig boldog születésnapot!

Tartalom

Ady buli	2.
Kívánságok Adynak	3.
Érdekességek Adyról	4.
Akik homlokon...	4.
Ady múzsái	5.
Párisban járt az ősz	7.
Nem szerették Adyt	8.
Ady idézetek és szállóigék	8.
Horoszkóp	9.
Ady keresztrejtvény	11.

FŐSZERKESZTŐ: Mendrey Zsófi

SEGÉDSZERKESZTŐK: G. Zsigmond Orsi, Haas Andrea, Buy Nataliya

CÍMLAP: Vida Zsófia

LEKTORÁLTA: Proksza Ágnes

ÍRTÁK: Danok Vince, Pizsker Barbi, G. Zsigmond Orsi, Vámos Letti, Gergye Szilvi, Haas Rea, Mendrey Zsófi, Őze Fanny, Buy Nataliya, Csató Viktória

KOS

„Engem egy pillanat megölhet,
Nekem már várni nem szabad,
Engem szólítanak útra, kéjre
Titokzatos hívó szavak,
Nekem már várni nem szabad.”
/Ady Endre: Harc a nagyúrral/

BIKA

„Valamikor ki kell kötni,
Valaminek kell már jönni,
Valahára mutassuk meg:
Ágyúk vannak a hajón
S az ágyúk tudnak dörögni.”
/Ady Endre: Hajó a ködben!

IKREK

„Holnapután: más jön talán,
Ma: én vagyok a legkülömb,
Holnapután: más jön talán.

...

Akarom, hogy szeressetek,
Akarom, tisztán lássatok,
Akarom, hogy szeressetek.”
/Ady Endre: Akarom: tisztán
lássatok/

RÁK

„Valami búsongó dac fog el,
Valami hívatlan hit fon át
S olvasom csukló kacagással
A Tenger ákombákomat.

...

Ím, itt a válasz: élek, vagyok,
Fáradtan, fájón, ahogy lehet,
De élek s úr fogok maradni
Tenger, sors s mindenek felett.”
/Ady Endre: A Tenger
ákombákoma/

OROSZLÁN

„Fut velem egy rossz szekér,
Utána mintha jaj-szó szállna,
Félig mély csönd és félig lárma,
Fut velem egy rossz szekér.”
/Ady Endre: Kocsi-út az
éjszakában/

SZŰZ

„Olyan gazdag vagy, hogy nyelved
megnémult,
Jaj, félsz szakadni szegény, érett
felhő,
Kongass elébed. vállald már a
sorsod,
Rázd meg a szíved, te: fájdalmas
Én.”
/Ady Endre: Rázd meg szívedet/

Horoszkóp

MÉRLEG

„Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharverték.”
/Ady Endre: A Tűz csiholója/

SKORPIÓ

„De csinálod, mert csinálod,
De csináld, mert erre lettél,
S ha már álltad, hát kiállod.
Vagy nem állod s megbénultan
Gunnyasztani fogsz, ha merhetsz,
Öreg bűnödön, a Multon.”
/Ady Endre: A mesebeli János/

NYILAS

„Jó voltam a szerelemben:
Egy Isten sem gondolhatná
szebben,
Ahogy én gyermekül elgondoltam
S nézz lázban, vérben, sebben.
/Ady Endre: Nézz, Drágám
kincseimre/

BAK

„S aki mást akar, mint mi most van,
Kényes bőrét gyáván nem óvja:
Mint ős-ősére ütött Isten:
A fölséges Tűz csiholója.
/Ady Endre: A Tűz csiholója/

VÍZÖNTŐ

„Tévedtem és tévedve
Láttalak.
Te, legkívántatóbb, Te.
...
Gyönyörű, amit látok
S jól vigyázz:
El ne rontsák féltés és átok.”
/Ady Endre: Tévedtem és tévedve/

HALAK

„Ne félj, hajóm, rajtad a Holnap
hőse,
Röhögjenek a részeg evezősre.
Röpülj, hajóm,
Ne félj, hajóm: rajtad a Holnap
hőse.
/Ady Endre: Új Vizeken járok/

Ady buli

Ki ne szeretné a születésnapokat? Torta, ajándékok és egy nap, ami egy bizonyos ember körül forog. Ez az ő napja. És ez a nap most Ady napja. 135 éves lenne iskolánk névadója. Elég szép kor, kár, hogy nem élte meg. Akkor most talán ő is olvashatná ezt a kis különkiadást az Adysokkból, amit csak neki szentelünk. Biztos vagyok benne, hogy jól érezné magát az alábbi pontokban összefoglalt kis partyn/ bulin/ zsúron, hívjuk akárhogyan.

Vendégek: Léda, Csinszka (semmiképp nem szabad egymás mellett ülniük), Fülep Lajos (mindenképp dedikálni kell neki egy Új versek példányt, hiszen nagyon tetszett neki), Hatvany Lajos (szintén), Ady családja és további személyes barátai.

Helyszín: Párizs (lássunk már világot) is és örvendeztessük meg kedvenc költőnket azzal, hogy kedvenc helyén tartjuk ezt a rendezvényt, a pontos helyre mindenkit kocsival fogunk szállítani, ez legyen meglepetés addig). Természetesen Endre nagy örömeire rengetegféle borból lehet majd választani, továbbá számára ingyen lesz a cigaretta. (másnak nem!) És persze nagyon boldog 135. születésnapot kívánunk!

Őze Fanny, 11.b

KÍVÁNSÁGOK ADYNAK

Minimum támadjon fel és írjon egy hozzám szóló alkotás, de ha már neki van születnapja akkor, szívesen elénekelek neki egy szép születnapi dalt... persze a nyilvánosság kizárásával - **Brigi 12.b**

Én egy bunkit adnék neki, ahol elbújhatnak Lédával. Vagy valami házat nagyon messze, ahol nem találja meg őket senki. És szeretetet (de nyálás) - **Zsófi 11.b**

Szifilisz-elleni gyógyszer - **Letti, öregdiák**

Huuuuuu, hát nem tudom... kérnék tőle egy verset... tudod, mint ezektől a feltörekvő rapperektől, hogy így a haverok kérnek, hogy írjon nekik dalt. Na, én kérnék tőle egy verset. Adni meg nem tudom... adnék neki egy kulcstartót vagy bögrét, vagy valami ilyesmit. - **Fanny 11.b**

Huuuhh, hogy mit kívánnék? Azt kívánom neki, hogy több nemzedéken keresztül maradjon fönt a neve. - **Jennifer 11.b**

Adynak azt kívánom, hogy továbbra se remegjen a keze, mert tetszik a kézírása, és egy autogramot kérnék tőle talán, vagy azt, hogy felkérjen egy verse illusztrálására. - **Süti 12.dny**

Azt kívánnám neki, hogy szülessen egy gyereke (vagy több), aki öröklí a tehetségét. Adnék neki egy magángépet, amivel kedvére utazgathat, és azt kérném tőle, hogy ne járjon örömlányokhoz. - **Rea 11.b**

Haas Rea, 11.b

ÉRDEKESSEGEK ADYRÓL

Bizonyos hírek szerint Ady Endre...

- 6 ujjal született
- Nagyváradon szifiliszt (vérbajt) kapott egy nála idősebb hölgytől
- alkoholfüggő volt, és volt olyan, hogy naponta 50-60 szál cigarettát szívott el, később 120-140 szálát és ehhez alkalmakkor alkohol is társult (4,5 liter bort ivott, néha eszméletlenségig)
- Lédával való kapcsolata 9 évig tartott, és Léda valószínűleg Adytól egy halott lánygyermeket hozott világra
- Lédával való szakítása után többnyire csak alkalmi nőkapcsolatai voltak
- írói álneve Ida
- halálának pontos okát nem tudjuk, de több tényező is közrejátszhatott: vérbaj, alkohol, gyógyszer- vagy nikotinmérgezés.

G. Zsigmond Orsi, 11.b

3

NEM SZERETTÉK ADYT...

8

Ady nem az első költő volt, aki szakított a hagyományokkal, viszont ő volt az első, aki utat tört egy új modern stílusnak. Sokan voltak, akik utánozták őt, és mivel ezt nemigen díjazta, megírta a Duk-duk affér című gúnyiratát. Írásában közvetlenül Hatvany Lajost és közeli barátait, híveit támadta. A mű megszületésében még szerepe volt Herczeg Ferencnek is, aki különbözően a többiektől a lapjához akarta csábítani a költőt. Hasonló fogással élt Horváth János is, aki, hogy megossza a Nyugat-táborát, minősítette a nyelvi tehetségüket. 1909 januárjában újabb vita indult, ez megjelent a szociáldemokrata Népszavában. Csizmadia Sándor tiltakozott Adynak a lapban való megjelenése ellen, „polgári nyafogásként”, „tébolydaköltészetként” utasította ki a folyóiratból. Ady erre Párizsból válaszolt: Küldöm a frigy-ládát című művével. Az, hogy újfent viták középpontjában állt, még inkább megerősítette a kortárs alkotókban azt a véleményt, hogy Ady totális lázadó, aki kedvét leli a normák fölforgatásában.

Piszker Barbi 11.b

ADY ÉNDRE: IDÉZETEK ÉS SZÁLLÓIGÉK

„Góg és Magóg fia vagyok én.”

Értelmezés: A magyarság tudatát fejezi ki, arra utal, hogy fontos Adynak az őstől való leszármazás

„Héjanász”

Értelmezés: Viharos, feszültségekkel teli, érzéki szerelem.

„Disznófejű nagyúr”

Értelmezés: A pénzzel és a pénzért folytatott reménytelen küzdelem.

„A magyar ugar”

Értelmezés: A hazánk egy szellemi sivatag.

„Csak akkor születtek nagy dolgok,

Ha bátrak voltak, akik mertek”

Értelmezés: Mindig tennünk kell azért, hogy a céljainkat megvalósíthassuk.

„Minden Egész eltörött,

Minden láng csak részekben lobban,

Minden szerelem darabokban,

Minden egész eltörött.”

Értelmezés: Megrendült létélmény, válság érzet kifejeződése.

„Úgy élj a jelenben, hogy megbánás nélkül gondolhass a múltra”

Értelmezés: A pillanatnak él, élni a lehetőségekkel.

Gergye Szilvi 11.b

PÁRISBAN JÁRT AZ ŐSZ

Párisba tegnap beszökött az Ősz.
Szent Mihály útján suhant nesztelen,
Kánikulában, halk lombok alatt
S találkozott velem.

Ballagtam éppen a Szajna felé
S égtek lelkemben kis rőzse-dalok:
Füstösek, furcsák, búsak, bíborak,
Arról, hogy meghalok.

Elért az Ősz és sűgött valamit,
Szent Mihály útja beleremegett,
Züm, züm: röpködtek végig az uton
Tréfás falevelek.

Egy perc: a Nyár meg sem hőkölt belé
S Párisból az Ősz kacagva szaladt.
Itt járt s hogy itt járt, én tudom csupán
Nyögő lombok alatt.

Az ősz évszak toposz a halál előszelének motívumaként jelenik meg a versben. Az alkotás szinte andalító kellemességében az életünk hirtelen elillanásának gondolata bújik meg. A költő az elmúlás érzetét egy idilli környezetbe írja bele ezzel kissé groteszk hatást keltve. A vers elolvasása után azt gondolhatnánk, hogy kellemes könnyed dolog életünk legtitokzatosabb és legtöbbeket foglalkoztató kérdése: a Halál.

Csató Viktória 11.b

AKIK HOMLOKON CSÓKOLTÁK A MŰZSÁT

Kedves Irodalomkedvelő Barátaim! Ez az idő is elérkezett, amikor szeretett névadónkat nem csupán órák utáni Ady-émlékműsor keretében ünnepelhetjük, hanem egy Adysokk-számban is!

Ady Endre nevével még azelőtt találkozunk, mielőtt megtudnánk, mi is valójában az irodalom. Neve már általános iskolában előkerül, beszippantjuk őt és a művészetét, ki-ki más felhanggal, de a lényeg, hogy mindnyájunknak közünk van hozzá. A magyar költészetben rangos helyet foglal el, a huszadik század egyik legnagyobbjának tartjuk, versei a legnépszerűbb, „legkommerszebb” verseknek számítanak a szupersztár-kategóriájú József Attila után. Nekünk azonban elvetve véleményünket egy út marad: tisztelnünk kell benne művészetét, amellyel iskolánkat az irodalomhoz kapcsolja.

A TŰZ CSIHOLÓJA

Mielőtt egy kandalló ugrana be így a téli hónapok közeledtével, nézzük meg ezt a verset, és kicsit gondolkodjunk el rajta! Ady költészetét a 19. században induló szimbolizmus stílusirányzatához kötjük. Mi is az a szimbolizmus? Talán az egyik legnehezebben megfogható stílusirányzat, szimbólumokat használó költészet. De mi az a szimbólum? Hát igen, a rengeteg definíció közül nézzük az egyetlen, amit sikerült megjegyezmem: olyan motívum a versben, amely önmagát és azzal ellentétes dolgot is kifejezhet. Van ennek bármi értelme is? Egyáltalán jó definícióra emlékszem? Igen, ez a rengeteg kérdés fölmerül, de mielőtt megpróbálnánk ezekre válaszolni, álljunk meg: nem szabad! Valami efféle dolog volna a szimbólum, nincs konkrét jelentése, és nem is szabad rábizonyítani semmit, hiszen bármi lehet. Így marad a képzet, amit bennünk kelt, elégedjünk meg tehát ennyivel, hogy valahol érzünk valamit, és ha a vers jó, ebből építkezhetünk.

Ady A tűz csiholója című versében sokféle módon hat ránk: föleleveníti a közismert Prométeusz-történetet, illetve az ezzel kapcsolatos borzongásainkat. Így egyszerre teremt kapcsolatot a mű nemcsak a kultúrával, de a személyes érzelmeinkkel is, hiszen ez a történet a világirodalom egyik legdurvább története. A költő szerint pedig csak az gerinces ember, aki Prométeuszhoz hasonlóan tud küzdeni. Mindenesetre elgondolkodtató vers. Szép és valódi, őszinte gondolatok.

Vajon miért Ady nevét viseli a gimink? Mit tanulhatunk mi Adytól? Miért kell Ady gondolatait a sajátunknak éreznünk ebben az iskolában? A választ a szimbólumhoz hasonlóan én sem kívánom egyértelműen meghatározni, azon viszont érdemes elgondolkodnunk, mi az a belső erő, ami összeköti az Ady növendékeit? Mitől lesz ez az iskola a béke szigete, az alma mater oly sokunknak? Ha figyelmes lélekkel olvassuk Ady költészetét, talán abban megtalálhatjuk a választ...

Vámos Letti, öregdiák

Ady műzsái

Ady Endre egy korszak költője, de lehetne akár egy korszak csajozója is. Persze, hogy mire jutott volna a versei nélkül a nőknél, vagy mire jutott volna a női nélkül a verseknél, az rafinált és nehezen megválaszolható kérdés. Tök jó, hogy nem is kell. Az alábbiakban két dolog olvasható majd, amit az érettségéhez is tudni kell, a többi - ékesszólással kifejezve - igazi kis „irodalmi nyalánkság” lesz.

A 20. század elején az irodalom a nők szemében olyan lehetett, mint manapság mondjuk a zene. Ugyanúgy buktak az író fazonokra, mint most a zenészekre. Ady Endre pedig tudta használni a tollát, ezt legalább én is tudom, hiszen van érettségim. Ebből kifolyólag könnyen kikövetkeztethető az is, hogy nem akadtak gondjai a nőkkel (ezt is megoldottam, pedig csak érettségim van). Azért pontosítsunk, inkább hiánya nem volt nőkből, hiszen gondjai ettől függetlenül biztos lehettek, ugyebár nőkről van szó.

Ady Endrének három nagy szerelme volt: Diósyné Brüll Adél, a híres „Léda” és Boncza Berta, a híres „Csinszka”, ezzel le is tudtuk az érettségéhez feltétlenül fontos részt. A harmadik szerelme pedig maga az élet volt, Ady ugyanis nem félt rendeltetészerűen használni ezt az önmagában kopár fogalmat. Csajozott, ivott még egy kis drog is belefért és hogy teljes legyen a kép, még nemi betegséget is összeszedett. Igazi nagy kópé, néhány híres zenész életrajzából sem hiányoznak ezek az adatok. Na, de térjünk rá a konkrét dolgokra.

Ady Endre még talán nem is volt igazán szerelmes, amikor elkapta a szifiliszt Mihályi Rozália nevű nagyváradi táncosnőtől. Komolyabb kapcsolat azonban nem alakult ki köztük, ami elsősorban barátai közbenjárásának köszönhet a költő.

Ady még Léda előtt egy másik nőnek is csapta a szelet. Vészi Margit, aki a kor egyik befolyásos lapszerkesztőjének a lánya volt. Ebből kifolyólag a Nyugat híres írói előtt nőtt fel a kis Margit, aki már 13 évesen felkeltette az érdeklődést. Más idők jártak. Vészi Margit beleszeretett Adyba, azonban apja távol tartotta őt tőle. Az apa ugyanakkor nem úszta meg, és nyakába kapta Molnár Ferencet, akivel Margit össze is házasodott. Mindezt csak azért említem meg, mert házasságuk közel sem volt felhőtlen. Állítólag Molnár többször megverte feleségét, egy alkalommal pedig részegen hazatérve a kádba hányt. Adyval Margit jó kapcsolatot ápolt, Léda később nemegyszer féltékeny is lett rá.

Ezután következett az első igazi nagy szerelem, a már említett: Léda. A történetük nagy része valószínűleg ismert számotokra. Léda férjénél volt, de férje, Diósy Ödön pártolta kapcsolatukat és nem mellékesen meleg volt. Az is köztudott, hogy Ady

Lédának köszönhette párizsi utazásait. Az már kevésbé, hogy szakításunkban halva született gyermekük nagy szerepet játszott. Mégis összesen 9 évet töltöttek együtt boldogságban, de nem kettesben. Sokkal inkább hármasan, ugyanis a férj, Diósy Ödön, aki feltehetőleg a nadrágot viselte a családban nagyon jó kapcsolatot ápolt a költővel. Párizsban például hárman laktak együtt, többször is együtt jártak el színházba. Külön érdekessége a hármasnak, mondhatni triciklinek, de azért mégsem, hogy olykor Ady és Ödön, vagyis Bandi és Dódó együtt bősztette fel Lédát, és dacszövetséget kötöttek. Ezzel is jobban idegesítve Lédát, aki egy levelében a következőket írta: „S ez a Dodó, hogy szereti ezt az embert, néha féltékeny vagyok rá”. Nyáry Krisztián nemrégiben megjelent Így szerettek ők című könyvében tökéletesen körüljárta a Nyugat szerelmi kapcsolatait. A könyvből az is kiderül, hogy egy alkalommal Ödön fizette be Adyt és Lédát egy Földközi-tengeri nyaralásra.

A szerelem azonban 1912-ben véget ért. Ady természetesen úriember módjára rendezte a kapcsolatot, és a Nyugatban publikált versével - Elbocsátó szép üzenet - végleg búcsút vett Lédától. Léda mellett férje élete végéig kitartott, aki szintén megharagudott Adyra. Mit mondhatnánk, igazi mintaférj.

Léda után Ady nem ugrott bele újból egy kapcsolatba. Bár meglehetősen hamar már 1913 végén megismerte Dénes Zsófiát, más néven Zsukát, akivel el is jegyezték egymást, ám közbeszólt a mama. Ha egy anyós öngyilkossággal fenyegetőzik a frigy felbontásáért, akkor érdemes tényleg elállni az esküvőtől. Zsuka így is tett, Ady pedig újra szingli lett.

Zsuka után jött Boncza Berta, akít Csinszka néven ismert meg a nagyvilág. A fiatal lány először levelezésbe kezdett Adyval, majd 21 éves korában hozzá is ment a költőhöz. Ekkor Ady már nagyon beteg volt, csapodár életmódja kihatott egészségére. Források szerint akár 50-60 szál cigit is elszívott egy nap. Pedig az első tágít, mondaná erre jó barátom, de Ady mindezt még egy altatóval, vagy éppen alkohollal is tetézte. Csinszkanak nem volt könnyű távol tartani a költőt az italtól, többször elvonókúrára is került, persze semmit sem segített. Csinszka 25 évesen temette el a költőt, azonban szerelmi élete nem fejeződött be. Ugyancsak Nyáry Krisztián könyvéből tudhatjuk, hogy Csinszka Ady halála után közelebbi viszonyba került Babits Mihállyal. Babits akkoriban Ady estéket tartott az Egyetemen, amelyen Csinszka belehabarodott a Nyugat szerkesztőjébe. A kapcsolatukban Csinszka volt a kezdeményező, Babits csak úgy belesodródott a történesekbe. Végül Csinszka levélben szakított Babitscsal és Ady egyik barátjához, Márffy Ödönhöz ment feleségül.

Így csajozott tehát Ady Endre. Álljon e tanulságos történet előttetek életetek végéig. Én is ezért tanulok újságírást.

Danok Vince, öregdiák

